

Det kongelige Justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår dato	Din dato	Vår referanse	Din referanse
17.03.2017	19.12.2016		16/7844 ES SSA/bj

HØYRINGSSVAR – HØYRINGSNOTAT OM STRENGERE STRAFFER FOR FLEIRE LOVBROT OG ENDRINGAR I UTMÅLINGA AV OPPREISINGSERSTATNING

Vedlagt følger høyringssvar på høyringsnotat om strengare straffer for fleire lovbrøt og endringar i utmålinga av oppreisingserstatning frå Kontoret for voldsoffererstatning.

Med venleg helsing

KONTORET FOR VOLDSOFFERERSTATNING

Marit Zahl Jonassen
direktør

Solfrid Andersen
seksjonssjef, erstatning

Elektronisk signert

HØYRINGSSVAR – HØYRINGSNOTAT OM STRENGERE STRAFFER FOR FLEIRE LOVBROT OG ENDRINGAR I UTMÅLINGA AV OPPREISINGSERSTATNING

1. INNLEIING

Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) viser til høyringsnotat av 19. desember 2016 frå Justis- og beredskapsdepartementet om forslag til skjerpa straff for fleire lovbrøt og styrka vern av fornærma ved lovbrøt gjort i fellesskap.

KFV har ingen kommentarar til dei føreslåtte endringane for skjerpa straff for fleire lovbrøt. KFV vil berre knyte kommentarar til dei føreslåtte endringane i utmålinga av oppreising ved fleire skadevaldarar.

2. KOMMENTARAR TIL HØYRINGSNOTATET

2.1. Vår vurdering av forslaget

Av høyringsnotatet kapittel 3.2.1 kjem det fram at departementet føreslår ein særskilt utmåling av oppreisingsansvaret for kvar av skadevaldarane som deltek i ein skadevaldande handling. Forslaget er grunngjeven med at handlingar som er gjort i fellesskap vil opplevast som meir krenkande av den skadelidde, at særskilt oppreisingsansvar vil ha ein pønalt funksjon ovanfor skadevaldarane og at ei uklar grensedraging for om det er ein eller fleire krenkingar ikkje burde kome den skadelidde til ugunst.

KFV tilrår å innføre forslag om endring av utmåling av oppreising for kvar skadevaldar for voldsoffererstatningsordninga. Vidare tilrår KFV å innføre det tredje alternativet for endring av ordlyd for skadeserstatningslova, med unntak av den delen som gjeld krenking og misleg åtferd. For det tilfellet at lovgjevar vel å ikkje innføre forslaget for vår ordning har vi nokre kommentarar til verknadane av dette.

2.2. Generelt om grunngjevinga for forslaget

Det kjem fram av høyringsnotatet, under punkt 3.2.7, at forslaget om særskilt oppreisingsansvar primært er grunngjeven med at det ikkje skal vere ein fordel for skadevaldar å gjere krenkingar i fellesskap med andre.

KFV forstår forslaget slik at den pønale karakteren bak oppreising reknast å vere eit meir vektig moment enn restitusjon for den skadelidde. Etter vår oppfatning er ei slik vektig av omsyna bak oppreising ikkje i samsvar med utviklinga i rettspraksis. I Rt-2011-769 avsnitt 21 går det fram følgjande:

«Oppreisningsansvaret har tradisjonelt vært pønalt motivert. Det har fremdeles en ideell funksjon, som uttrykk for sterk samfunnsmessig misbilligelse av handlingen. I nyere rettspraksis fremheves imidlertid først og fremst oppreisningserstatningens betydning som kompensasjon til offeret, jf. blant annet Rt-1991-363 (på side 1378-1379), og Rt-2005-289 avsnitt 42, Rt-2006-61 avsnitt 17, Rt-2009-140 avsnitt 39 og Rt-2010-1537 avsnitt 19.»

I Rt-2012-1576 vert det uttala i avsnitt 14:

«Jeg bygger på det som her uttales. At hovedhensynet bak oppreisningsansvaret har vært dreid mot kompensasjon til fornærmede, er i samsvar med den senere tids økte oppmerksomhet mot ofrene for straffbare handlinger. Som førstvoterende bemerker i dommens avsnitt 29 (Rt-2011-769, vår merknad), er dette en av grunnene til at oppreisningsnivået er justert noe oppover de seneste årene.»

Slik KfV forstår utviklinga i rettspraksis vert det i stor grad lagt vekt på omsynet til kompensasjon til dei skadelidande for den tort og sveie dei har opplevd som følgje av ei straffbar handling og at erstatninga skal vere restituerande for dei skadelidande. Denne utviklinga i rettspraksis speglar i stor grad den auka forståinga i samfunnet elles om skadeverknadane for kriminalitetsutsette og behovet for å ivareta desse på best mogleg måte.

Vidare meiner KfV at omsynet til dei skadelidande i stor grad gjer seg gjeldande i vår praksis. KfV utbetalar mesteparten av pådømte oppreisingskrav for straffbare handlingar som omfattast av det aktuelle forslaget. Denne utbetalinga er utelukkande av omsyn til dei kriminalitetsutsette og ikkje som ein pønalt funksjon ovanfor skadevaldarane.

2.3. Merknad til ordlyden i forslaget

I høringsnotatet under kapittel 3.2.5 er det føreslått tre alternativ til endring av skadeserstatningslova.

Det første forslaget er ei opplisting av ulike straffebestemmingar som skal medføre at oppreisningsansvaret fastsettast særskilt for kvar av dei ansvarlege. KfV påpeikar at denne opplistinga ikkje omfattar valdtekt eller grov valdtekt av born under 14 år, men omfattar seksuell omgang med born mellom 14 år og 16 år, incest og misbruk av overmaktsforhold. Dette forslaget vil medføre at born under 14 år som vert utsett for ei grov valdtekt av foreldre ikkje vil ha krav på særskilt utmålt oppreising for valdtekta, men for brot på incestbestemminga. Etter KfV si erfaring er det heller ikkje alltid denne straffebestemminga er tatt med i tiltalen mot skadevaldar. Denne ekskluderinga verkar for KfV som unaturleg, særleg med omsyn til den auka forståinga av verknadane av seksuelle overgrep mot born. Vidare omfattast ikkje brot på valdsbestemmingar eller truslar.

Det andre forslaget knyt den særskilte fastsettinga av oppreisningsansvaret til brot på bestemmingar som er nemnt i skl. § 3-3. Dette omfattar mellom anna brot på bestemmingane om urett forklaring (§ 222), omsynslaus åtfærd (§ 266) og urettmessig

tilgang (§ 268). Brot på desse bestemmingane står fram som mindre alvorleg og i mange tilfelle er det ikkje rimeleg å tilkjenne oppreisning for desse forholda.

Det tredje forslaget er ny ordlyd i skl. § 3-5 første ledd bokstav a. I dette forslaget vert vurderinga knytt til om skade er «voldt på person, krenking tilføyd eller mislig atferd utvist av flere i fellesskap». Departementet påpeikar at dette forslaget vil vere ganske vidtrekkande, men dei reknar det rimeleg å nytte ei særskilt fastsetting av oppreisingsansvar for forhold som ikkje er nemnt i skl. § 3-3. KfV er einig med departementet at det er naturleg å knyte det særskilte oppreisingsansvaret til om den kriminalitetsutsette er påført ein skade som følgje av handlinga. Dette vil medføre at mindre alvorlege straffbare handlingar ikkje inkluderast i utmålingsregelen og den pønale karakteren ved utmålinga vert ivaretatt ved meir alvorlege brot. KfV påpeikar at ordlyden i forslaget også omfattar krenkingar og misleg åtferd. Dette er forhold som står fram som mindre alvorlege handlingar og etter departementet sitt forslag ikkje naturleg å omfatte.

Alle desse forslaga er inkludert i departementet si føreslåtte endring av ordlyden til skadeserstatningslova. KfV forstår dette som alternative forslag, og at ikkje alle endringane skal gjennomførast. KfV tilrår at det tredje alternativet vert innført for skade som følgje av den straffbare handlinga. Vidare tilrår KfV at forhold som medfører krenking eller misleg åtferd ikkje er omfatta av endring av ordlyden. På denne måten vil særskilt oppreisingsansvar vere avgrensa til dei meir alvorlege forholda.

Avslutningsvis påpeikar KfV at det endringsforslaget som lovgjevar vel må sjåast i samanheng med forslag om ny valdsoffererstatningslov, i NOU 2016:9.

2.4. Særskilt oppreisning etter valdsoffererstatningslova

Under punkt 3.2.7 i høringsnotatet er det føreslått at endringa av utmåling av oppreisning ikkje skal gjelde for valdsoffererstatningsordninga. Det er i høringsnotatet vist til at oppreisingsnivået ved skade påført av fleire kan verte svært høg og at summen samla sett kan overstige det som «ville vært å anse som riktig kompensasjon». Departementet har vidare lagt til grunn at ein slik tilleggskompensasjon ikkje vil vere nødvendig å gje som ein del av valdsoffererstatninga.

2.4.1. Omsyn

2.4.1.1. Samfunnsomsyn

Etter KfV si oppfatning kan ikkje dei ovannemnte omsyna vere avgjerande for om forslaget skal føre til endringar for valdsoffererstatningsordninga. Av omsyn til både den skadelidde og samfunnet si oppfatning av ordninga finn KfV det uheldig at valdsoffererstatningsmyndigheitene vil måtte tilkjenne ei «lågare» erstatning for det same forholdet enn det som er tilkjent i dom. Det kan då verke slik at valdsoffererstatningsmyndigheita vurderer at det aktuelle forholdet er mindre alvorleg eller ikkje like krenkande som det vart vurdert av retten. Etter KfV si meining vil ei slik oppfatning av samfunnet og den skadelidde vere øydeleggjande for tiltrua til at ordninga skal ta vare på den skadelidde.

2.4.1.2. Faktisk utbetaling

I stor grad vil dei straffbare handlingane som er omfatta av forslag til endring av skadeserstatningslova vere omfatta av valdsoffererstatningsordninga. Etter det gjeldande regelverket vil KfV utbetale den pådømte oppreisningssummen for dei forholda som er omfatta av valdsoffererstatningsordninga. På den måten vil den skadelidde få ei fullstendig utbetaling av den tilkjente summen så snart som mogleg og vil ikkje vere avhengig av skadevaldar si betalingsevne eller -vilje.

KfV påpeikar at det er uklart om det føreslåtte to-spora systemet vil ha ein faktisk verknad for dei skadelidande. Etter KfV si erfaring har svært mange skadevaldarar ikkje moglegheit til å betale den tilkjente erstatninga, og KfV vil normalt utbetale den tilkjente summen. Deretter vil KfV gradvis inndrive regress for kravet. Det verkar for KfV som at forslaget dermed kan vere verknadslaust for dei skadelidande ved at dei i mange tilfelle ikkje vil få utbetalt den tilkjente summen. Dei skadelidande vil då i stor grad vere avhengig av at skadevaldarane er betalingsdyktige, og det kan då verke tilfeldig for dei skadelidande om dei får den tilkjente erstatninga eller ikkje.

2.4.1.3. Omsynet til dei skadelidande

KfV meiner at det står fram som lite førehandsvisseleg for dei skadelidande dersom dei ikkje vil få utbetalt den tilkjente erstatninga i dom etter valdsoffererstatningsordninga. Dei skadelidande har då fått ei klar forventning om å få utbetalt den oppreisningssummen som er tilkjent i dom. Denne forventinga vil ikkje verte oppfylt ved at KfV utbetalar oppreisning i tråd med dagens reglar og at det resterande kravet vert vist til inndrivning gjennom Statens Innkrevingssentral. Det vil etter KfV si meining vere uheldig at dei skadelidande berre vil få utbetalt delar av dette kravet og at det resterande vil vere avhengig av skadevaldar si betalingsevne. Eit av omsyna bak valdsoffererstatningsordninga er at dei skadelidande skal få erstatning utbetalt utan unødig opphald og det er ein av grunnane til at det er oppretta ei særordning for desse forholda.

Vidare vil ei slik to-spora løysning medføre ytterlegare ulempe for dei skadelidande ved at dei må rette seg til både valdsoffererstatningsordninga og Statens Innkrevingssentral for å få den tilkjente summen. Det vil etter KfV si oppfatning vere uheldig av omsyn til dei kriminalitetsutsette at dei gradvis vil verte mint på forholdet over lengre tid. Det er allmenn kjent at dei skadelidande har eit behov for å legge forholdet bak seg og fokusere på behandling eller andre ting i livet. KfV viser også til at omsynet bak valdsoffererstatningsordninga er å ta vare på den skadelidde og ta omsyn til den skadelidde si interesse.

2.4.2. Forholdet til alminneleg erstatningsrett

Valdsoffererstatningsordninga bygg på alminnelege erstatningsrettslege prinsipp og det er i forarbeid til gjeldande lov lagt til grunn at ordninga burde knytast nærmare utmålingsregelen i skadeserstatningslova § 3.¹ Av omsyn til at ordninga skal

¹ Ot.prp.nr.4 (2000-2001) kapittel 5.8 side 30-31.

gjenspegle allmenn erstatningsrett burde forslaget også gjelde for utmåling av oppreisning etter valdsoffererstatningslova. Vidare viser KfV til utsegna i NOU 2016:9 der utvalet legg til grunn at eit felles regelverk vil vere meir oversiktleg for dei skadelidande og forvaltinga. Det vil også vere meir oversikteleg for advokatar og andre interesseorganisasjonar som opptrer på vegne av dei skadelidande. Utvalet gjev uttrykk for eit klart ønskje om eit tydeleg, effektivt, godt brukeleg og føreseieleg regelverk. Desse omsyna verkar best ivaretatt ved at reglane kjem til bruk for valdsoffererstatningsordninga.

2.4.3. Auka likebehandling

KfV påpeikar at valdsoffererstatningsordninga til tider fråvik domstolen si vurdering på enkelte punkt, både til fordel og ulempe for den skadelidde. Delar av dette skuldast at valdsoffererstatningsordninga har ein strengare reduksjonsregel i voerstl. § 9 enn den som kjem fram i skl. § 5-2. Vidare fråvik KfV domstolen si vurdering (nesten utelukkande) for å justere oppreisning opp til det nivået som følgjer av nemndspraksis, dersom denne er satt markant lågare i domsavgjersla. På denne måten fungerer KfV som ein sikkerheitsventil for at den skadelidde får oppreisning på nivå med nemndspraksis og sørgjer for større likebehandling av saker.

Vidare påpeikar KfV at det føreliggande forslaget ikkje harmonerer med forslaget som kjem fram i NOU 2016: 9², om at KfV burde utbetale pådømte krav utan realitetsbehandling. Etter utvalet si oppfatning vil dette føre til at KfV i større grad vil vere lojale til domstolen sine avgjersler og det vil skape ei større førehandsvisse for den skadelidde. Dersom dette forslaget skulle verte gjennomført vil det ikkje vere i samsvar med at KfV framleis skal utmåle oppreisingserstatning etter gjeldande rett i saker med fleire skadelidande. KfV påpeikar at vi i vår høyringsuttaling til NOU 2016:9 har tilrådd at dette forslaget ikkje vert gjennomført.

2.4.4. Regress og oppreisning som pønål karakter

Etter gjeldande praksis krev KfV regress fullt ut for den tilkjente summen. Staten vil då i utgangspunktet ikkje verte påført ytterlegare utgifter ved å tilkjenne ytterlegare oppreisning. I den grad skadevaldar ikkje kan betale heile eller delar av kravet vil det også vere meir naturleg at staten ber risikoen for dette.

Omsynet til skadevaldar vil etter KfV si oppfatning vere utan betydning i forhold til valdsoffererstatningsordninga. I bortlagte straffesaker vil ei utbetaling av oppreisning utelukkande vere grunngjeven av omsyn til å ivareta den skadelidde og ikkje av pønål karakter ovanfor skadevaldar ettersom KfV ikkje kan krevje regress. Dersom den skadelidde er tilkjent erstatning i dom vil den pønåle karakteren av forslaget verte ivaretatt. Ved straffedom utan tilkjent erstatning vil den pønåle karakteren av oppreisninga verte ivaretatt ved at KfV kan krevje regress for den erstatninga som den skadelidde tilkjennast etter valdsoffererstatningsordninga.

² NOU 2016:9 «Rettferdig og forutsigbar – voldsskadeerstatning» kapittel 22.5.8 side 174

2.4.5. Andre merknadar

Avslutningsvis påpeikar KfV at det i høyringsnotatet er uttala at det ikkje er «nødvendig» at denne tilleggskompensasjonen skal dekkjast gjennom valdsoffererstatningsordninga. Dette er ikkje nærmare grunngjeven. KfV finn det naturleg, som nemnt ovanfor, at ordninga ivaretek søker for alle erstatningskrav som omfattast av ordninga og ikkje berre for delar av desse krava.

KfV si tilråding er at forslaget skal kome til bruk for valdsoffererstatningsordninga og dei forholda valdsoffererstatningslova omfattar.

2.5. Særlege merknadar dersom forslaget skal omfatte valdsoffererstatningsordninga

Under føresetnad av at endringa i skadeserstatningslova omfattar terrorhandlingar, kan dette føre til store utbetalingar etter valdsoffererstatningslova. Eit eksempel er terrorhandlingar gjort av fleire skadevaldarar, der oppreisingsnivået for kvar av skadevaldarane kan verte betydeleg. Andre tilfelle er der ei gruppe bestiller overgrep over nett eller ser på same overgrep. Desse tilfella kan samla sett føre til svært høge oppreisningssummar. Vidare kan slike tilfelle medføre vanskelege grensdragingar mellom aktiv deltaking og medverknad til det straffbare forholdet.

Vidare vil KfV oppmode til å utforme ein klarare instruks for påtalemyndigheita om å straffeforfølgje medverknadsansvar når det vert tatt ut tiltale. Dette vil ivareta den skadelidde sitt krav på oppreising i samband med straffesaka. Vidare er ei stadfesting av medverknadsansvar i dom avgjerande for at KfV kan krevje regress for den oppreisningssummen den skadelidde kan få som følgje av medverknaden til den straffbare handlinga.

3. UTMÅLING ETTER FORSLAGET

3.1. Utmåling av særskilt oppreisingsansvar etter valdsoffererstatningslova

KfV påpeikar at dersom forslaget innførast for valdsoffererstatningsordninga vil det ved utmåling i dom etter måten vere enkelt for valdsoffererstatningsmyndigheitene å behandle krava og utbetale desse i tråd med den tilkjente summen. Dette vil ikkje medføre ei endring av noverande praksis for behandling av slike søknadar.

Då departementet har føreslått at endringa i særskilt utmåling av oppreising ikkje skal gjelde for valdsoffererstatningsordninga, har dei ikkje tatt stilling til om endringa også skal gjelde der det ikkje føreligg dom på erstatning. Etter KfV si oppfatning vil det vere naturleg at ei eventuell endring av utmålingsreglane også vil gjelde der kravet ikkje er tilkjent i dom. Eit einskapleg regelverk vil vere meir føreseieleg for dei skadelidande og forvaltninga, auke likebehandling av slike saker og sørge for ei rettferdig behandling av dei skadelidande.

Den vidare drøftinga knyt seg til dei tilfelle der KfV skal utmåle oppreisninga særskilt der kravet ikkje er tilkjent i dom. Denne nye måten for utmåling av oppreising kan medføre ein del problemstillingar. KfV påpeikar at mykje av dette må fastsettest i

praksis, men ønskjer at lovgjevar kan gje nokre retningslinjer på korleis forslaget skal gjennomførast.

Utmåling av oppreisning må skje svært konkret i forhold til den enkelte hendinga. Etter KfV si erfaring medfører slåsskampar ei særleg problemstilling for utmåling av oppreisning. I desse tilfella kan det vere svært uklart kor mange som har deltatt i den straffbare handlinga, og av desse kor mange som har deltatt i slåsskampen aktivt og kor mange som har medverka til handlinga.

Det vil også vere uklart i kva grad passiv medverknad til straffbare forhold skal medføre eit særskilt oppreisingsansvar for skadevaldarane. KfV påpeikar at det vil vere vanskeleg å avgjere om vedkomande har medverka passivt til den straffbare handlinga.

Ei problemstilling som departementet i høyringsnotatet ikkje tek opp er korleis den konkrete utmålinga skal føretakast etter forslaget. Ei løysing er at kvar skadevaldar svarar for det oppreisingsnivået som er rimeleg, som om dei hadde utført den skadevaldande handlinga åleine. Eit eksempel er her gruppevaldtekt utført av to skadevaldarar. Kvar skadevaldar ville då ha vore ansvarleg for kr 150 000, som er i tråd med den normerte oppreisninga ved valdtekt til samleie. Ei anna løysning er at kvar skadevaldar svarar for det oppreisingsnivået som er rimeleg der det vert tatt omsyn til at skaden er gjort av fleire skadevaldarar og dermed er grovare enn det normerte oppreisingsnivået. Som eksempelet over er det då tenkjeleg at kvar skadevaldar svarar for oppreisning eksempelvis på kr 175 000. Denne løysinga er i tråd med mindretalet i Rt. 2008 side 65, der skadevaldarane blei halden ansvarleg for valdtekt dei sjølv utførte og for medverknad til dei andre valdtektene. Ei slik løysing vil føre til at ein allereie betydeleg auki i oppreisingsnivået ville auke ytterlegare.

Dersom lovgjevar vel å innføre den føreslåtte endringa for valdsoffererstatningslova tilrår KfV å endre valdsoffererstatningslova § 6 for å tydeleggjere denne endringa.

3.2. Utmåling utan særskilt oppreisingsansvar etter valdsoffererstatningslova

Dersom forslaget gjennomførast utan at den gjeld for valdsoffererstatningsordninga vil det medføre at KfV må fråvike den utmålte erstatninga frå domstolane i slike tilfelle og utmåle oppreisingserstatninga i samsvar med gjeldande regler. Dette vil vere lite effektiv utnytting av sakshandsamingsressursar, lite førehandsvisseleg, retraumatiserande for den skadelidde og føre til eit mindre heilskapleg erstatningsrettssystem.

Systemet er i dag svært forenkla i saker med dom på oppreisningssum. Når KfV mottek ein søknad om erstatning for den tilkjente oppreisningssummen vil vi undersøkje om dommen er rettskraftig, om dei andre vilkåra for erstatning er oppfylt og i dei fleste tilfelle utbetale den aktuelle summen. Dette er basert på at domstolen har vurdert kva oppreisning som er rimeleg ut frå ein umiddelbar bevisførsel og at det ikkje føreligg dokumentasjon som er eigna til å endre denne vurderinga.

Under det føreslåtte systemet må KfV i stor grad ved søknad om erstatning innhente politidokumenta i saka for å ta ei eigen og fullstendig vurdering av kva oppreisning som er rimeleg å tilkjenne i den aktuelle saka. Grunnen til dette er at domstolen si

utmåling vil vere føretatt etter ei individuell utmåling av oppreisning for kvar av skadevaldarane, mens KfV må føreta ei samla vurdering etter «gamalt» regelverk. Dette vil medføre auka sakshandsamingstid og utgifter, både hos KfV og hos politiet. Det vil også medføre ei sterkt forlenga sakshandsamingstid der den skadelidde har fått dom på ein oppreisningssum og ei rettmessig forventning om at saka kan ferdigbehandlast raskt.

3.3. Verknad for regress utan særskilt oppreisingsansvar etter valdsoffererstatningslova

Praksis etter dagens reglar ved dom er at KfV utbetalar oppreisning i tråd med den tilkjente summen og krev regress hos skadevaldarane etter eit pro rata-ansvar. Etersom summen KfV utbetalar tilsvare den tilkjente erstatninga kan vi krevje regress for heile summen. Staten vil då kunne få faktisk dekning for heile summen.

Dersom forslaget ikkje omfattar valdsoffererstatningsordninga kan det etter KfV si forståing av reglane for prioritet i krav føre til at staten ikkje vil få dekning for sitt regresskrav. KfV forstår prioritetsreglane slik at den skadelidde vil ha prioritet i den delen av kravet vi eventuelt ikkje utbetalar og at statens krav kjem inn som eit uprioritert krav etter den skadelidde for den delen av kravet KfV har tilkjent for.

Eit eksempel er der det i dom er utmålt særskilt oppreisning for valdtekt med kr 150 000 for kvar av dei fire skadevaldarane. Etter dagens reglar ville KfV sannsynlegvis utbetalt oppreisning med kr 200 000 og kravd regress frå skadevaldarane med kr 50 000 frå kvar. Kvar av skadevaldarane må då innbetale den uteståande delen av den tilkjente oppreisninga med kr 400 000 til den skadelidde, med tillegg av renter, før statens regresskrav ville verte nedbetalt. I dei fleste tilfelle ved skade påført av fleire personar vil dette føre til at staten ikkje kan drive ein effektiv og faktisk regress mot skadevaldar. Dette vil medføre ein ekstraavgift for staten.

KfV anerkjenner at staten vil verte påført ein høgare utgift ved å dekkje heile den tilkjente oppreisningssummen til å begynne med. Dette vil likevel verte tatt høgde for ved at KfV krev regress for heile den tilkjente summen frå første krone. Vidare vil KfV føre full kontroll med innkrevjinga av regress, og ikkje avvente at skadevaldar nedbetalar den delen av oppreisninga som fell til den skadelidde.

4. VERKNADSTIDSPUNKTET

KfV legg til grunn at reglane vil kome til bruk for straffbare handlingar som har funnen stad etter at lova har trådd i kraft, i tråd med vanleg praksis. KfV viser her til at regelen har ein pønalt karakter, og dermed ikkje kan gjevast tilbakeverande kraft, jf. grunnlova § 97. Den vidare reiegrejinga føreser at desse endringane får verknad for valdsoffererstatningsordninga.

Det er i NOU 2016: 9 føreslått at den nye valdsoffererstatningslova skal gjelde for alle nye søknadar som kjem inn etter at lova trer i kraft, uavhengig av når den straffbare handlinga har funnen stad.

Dette betyr at innføring av forslaget i den aktuelle høyringsuttalinga kan føre til eit klart skilje mellom forhold som har funnen stad før og etter ikrafttredingstidspunktet til denne endringa, dersom forslaget i NOU 2016:9 vert vedtatt. Etter KJV si oppfatning vil dette vere i strid med føresetnadane til NOU 2016:9 om å skape eit tydelegare, meir førehandsvisseleg, oversiktleg og einskapleg regelverk for dei skadelidande.

5. EI ELLER FLEIRE KRENKINGAR

Det kjem fram av høyringsnotatet, under punkt 3, at departementet stiller spørsmål ved om det er føremålstenleg med ei sontring mellom ei og fleire krenkingar for utmålinga av oppreising.

Dersom forslaget om særskilt utmåling av oppreising skal gjelde for valdsoffererstatningslova, ber KJV lovgjevar ta stilling til om dette skal reknast som eit eller fleire skadetilfelle. KJV påpeikar at denne problemstillinga avgjer om den skadelidde har krav på ein eller fleire maksimalsummar etter valdsoffererstatningsordninga.

6. AVSLUTTANDE KOMMENTAR

Avslutningsvis er KJV si tilråding å innføre forslaget om særskilt utmåling av oppreising og at dette også bør gjelde for valdsoffererstatningsordninga. Vidare er det ønskeleg med ei nærmare reiegjering for korleis endringa skal gjennomførast i praksis.

Med venleg helsing

KONTORET FOR VOLDSOFFERERSTATNING

Solfrid Andersen
seksjonssjef, erstatning

Ole-Kristian Olsen
rådgjevar

Elektronisk signert